

DBB 215 BİÇİMBİLİM

2. HAFTA

Okuma Listesi

- Özsoy, S., Erk-Emeksiz, Z., Turan, Ü.D. ve Uzun, L. (2011). *Genel Dilbilim II.* (Ed. Özsoy, S., Erk-Emeksiz, Z.). Anadolu Üniversitesi Yayını.
- Uzun, N.E. (2006). *Biçimbilim (Temel Kavramlar)*. İstanbul: Papatya Yayıncılık.
- Haspelmath, M. (2002). *Understanding Morphology*. Arnold Publishers: Understanding Language Series .
- Radford, A. et al. (1999). *Linguistics: An Introduction*. Cambridge: University Press.
- Lieber, R. (2010) *Introducing Morphology*. Cambridge University Press.
- Carstairs-McCarthy, A. (2002) *An Introduction to English Morphology*. Edinburgh University Press
- Matthews, P. H. (1993). *Morphology*. Cambridge University Press.
- Haspelmath, M and Sims, A. D. (2010) (2nd edition). *Understanding morphology*. London: Hodder Education.

Yazı Dili & Konuşma Dili

Yazı Dili & Konuşma Dili

Türkçe

- İlk toplantısına 26 Haziran 1928 yılında başlayan Dil Encümeni, 6 Ağustos'ta Latin alfabesine dayalı yeni Türk yazı sistemini belirlemiştir.
- Yeni Türk harfleri 1 Kasım'da kabul edilmiş, 3 Kasım 1928 tarihinde Resmi Gazete'de yayımlanmıştır.

Aydın, Ö. (2012). Elifbâdan alfabeye: İki yazı sisteminde yazıbirim-sesbirim etkileşimi, ODTÜ Geliştirme Dergisi, 39 (Nisan), 61-86.

Yazı sisteminin derinliği

- **Yazıbirim** (grapheme) dilde anlam ayırt edici en küçük birim demek olan **sesbirimi** (phoneme) gösteren harf ya da harf birleşimleri

thought → yedi harf/üç yazıbirim

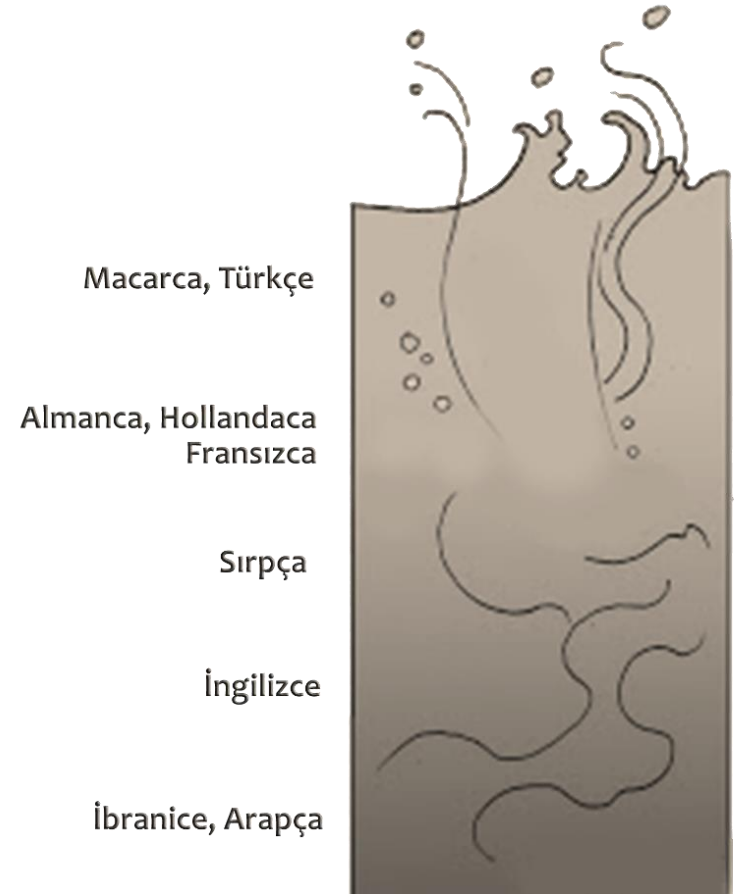
th- *ough-* *t*
/□/ /□□/ /t/

Yazı sisteminin derinliği

Yazıbirim-sesbirim
etkileşimine göre yazı
sistemleri:

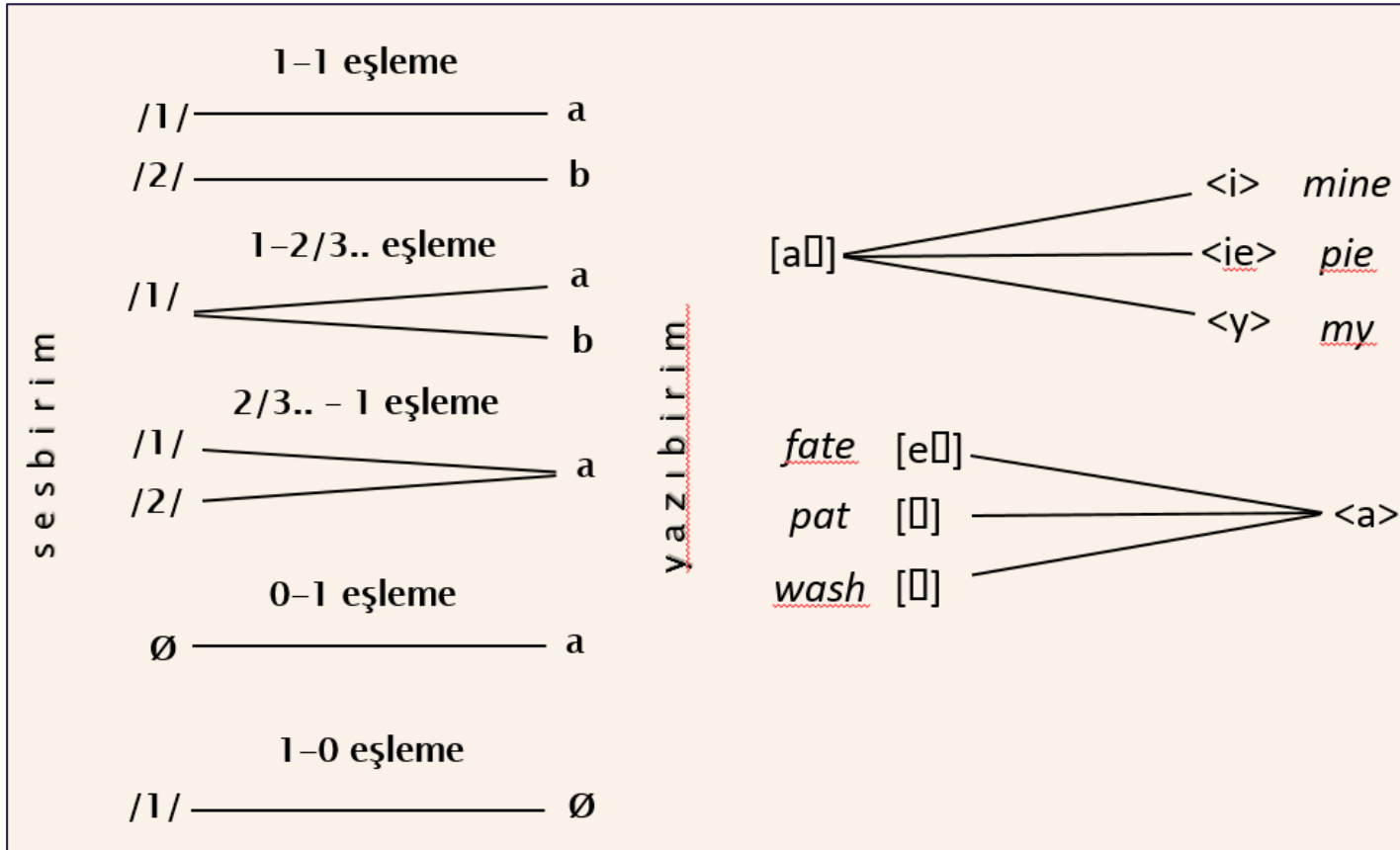
→ **Sığ** (shallow) ya da
saydam (transparent)

→ **Derin** (deep) ya da
opak (opaque)

(bkz. Borgwaldt, Hellwig ve de Groot, 2004; Katz ve Frotz, 1992)

Yazı sisteminin derinliği

Yazı sisteminin derinliği

Türkçenin Latin Alfabesiyle Yazımında Yazıbirim-Sesbirim Etkileşimi

Yazıbirim	Sesbirim	Yazıbirim	Sesbirim	Yazıbirim	Sesbirim
a	/a/	ı	/i/	r	/r/
b	/b/	i	/i/	s	/s/
c	/dʒ/	j	/ʒ/	ş	/ʃ/
ç	/tʃ/	k	/k/	t	/t/
d	/d/	l	/l/	u	/u/
e	/e/	m	/m/	ü	/y/
f	/f/	n	/n/	v	/v/
g	/g/	o	/o/	y	/j/
ğ	—	ö	/œ/	z	/z/
h	/h/	p	/p/		

Yazı sisteminin derinliği

Türkçenin Arap Alfabesiyle Yazımında Yazıbirim-Sesbirim Etkileşimi

Yazıbirim	Sesbirim	Yazıbirim	Sesbirim	Yazıbirim	Sesbirim
ا	/a/, /e/, /i/, /i/	ر	/r/	ف	/f/
ب	/b/	ز	/z/	ق	/k/
پ	/p/	ث	/ʒ/	ك	/c/, /g/, /ŋ/, /v/ ¹
ت	/t/	س	/s/	ل	/ʎ/
ث	/s/	س	/ʃ/	م	/m/
ج	/dʒ/	ص	/s/	ن	/n/
چ	/tʃ/	ض	/d/, /z/	و	/ɔ/, /œ/, /u/, /ʏ/, /v/
ح	/h/	ط	/t/, /d/	ه	/a/, /e/, /h/
خ	/h/	ظ	/z/	ی	/i/, /i/, /j/, /w/
د	/d/	ع	/a/, /i/, /i/, /ɔ/, /œ/, /u/, /ʏ/, —		
ذ	/z/	غ	/g/		

Yazı sisteminin derinliği

Sekiz ünlü için dört yazıbirim → <ا>, <و>, <ى>, <ه>

كل	KEF+LAM	‘gel’, ‘kel’, ‘gül’
او	ELİF+VAV	‘ev’, ‘av’, ‘o’
اوت	ELİF+VAV+TE	‘ot’, ‘evet’
ات	ELİF+TE	‘et’, ‘at’
اون	ELİF+VAV+NUN	‘on’, ‘un’
كورك	KEF+VAV+RE+KEF	‘kürek’, ‘kürk’, ‘gevrek’
دول	DAL+VAV+LAM	‘dol’, ‘dul’, ‘döl’, ‘düvel’